

STULBINANTI MEDICINA

PAKALBĖKIME APIE ANKSTESIUS LAIKUS. Ne, ne apie praeitas Kalėdas, bet apie dar seniau. Kur tu dabar? Dinozaurai. Nea, per toli. Šiek tiek grįžk – taip, dabar geriau.

Kai galvoji apie istoriją, tikriausiai įsivaizduoji riterius gremėzdiškais šarvais, jojančius į mūsų, arba senovės egiptiečius, renčiančius piramides, arba karalius ir karalienes, kapojančius žmoniems galvas. Tikriausiai girdėjai, kad kakai tada sruvo gatvėmis, nes niekas dar nebuvo išradęs tualetų, o suaugusieji vertė vaikus landžioti dūmtraukiais.)

Tais laikais tik vienas dalykas buvo maždaug toks pat – žmogaus kūnas.

Gydytoja, pas kurią lankeisi praeitą savaitę dėl spuogų ant užpakalio (nesijaudink, niekam nesakysiu), yra viena paskutinių ilgoje žmonių užpakalius (ir visas kitas dalis) amžių amžius apžiūrinėjusių gydytojų eilėje. Bet esu tikras, kad ta gydytoja kiek skiriasi nuo senovės Egipto gydytojų. Visų pirma jos dantys tikriausiai svei-

→ Ir visiškai teisingai – tikrai reikėtų tuos tingius, smirdančius vaikiškus priversti padaryti ką nors naudingo. Prunela

kesni ir ji nenešioja didžiulio auksinio galvos apdangalo. (Norėčiau, kad būdamas gydytojas galėčiau nešioti tokius auksinius apdangalus.) Daug svarbiau tai, kad apie žmogaus kūną ji žino baisiai daug, palyginti su anų laikų žmonėmis.

Didžiausia problema senais laikais buvo ta, kad žmonės neturėjo nė menkiausio supratimo, kaip veikia žmogaus organizmas. Taigi jei būtum susirgęs, net jei tai koks menkniekis, kaip kad spuogai ant užpakalio, būtum patekęs į rimtą bėdą. Ir tų nelaimingų spuogų (beje, kaip jie laikosi dabar?) gydymas būtų buvęs koks nors megameistas ir neveiksmingas – tarkim, reikėtų gargaliuoti šlapimą arba į kelnes prisikišti vabzdžių.

Netiki? Ką gi, gal tau ir tavo spuogams smagiai pakeliavus laiku? Viskas gerai, nereikia krauti lagaminų ir tikėtis, kad pakeisi istoriją netyčia nusičiaudėjęs ant Julijaus Cezario ar padarysi ką nors, kad žmonės užvaldytų sliekai.

STULBINANTI MEDICINA

Tūkstančius metų nukeliausime į praeitį, kad pamatytume, kaip gydytojai turėjo verstis neturėdami tų dalykų, kurie dabar kasdien gelbsti gyvybes, nuo nuskausminamųjų ir antibiotikų iki rentgeno spindulių ir... aam... visko, kas prasideda raide R. Be to, pasižiūrėsime į tas klaidas ir eksperimentus (tiesą sakant, daugiausia klaidas), kurie galiausiai leido suprasti, kaip viskas veikia. Kai sakau „mes“, turiu omeny garsius praeities mokslininkus – **TU** juk neatradai, kaip veikia organizmas.)

→ Tu taip pat, Adamai, apgavike. Pronele

Atsakysiu į visus klausimus, kurių nėra nemanei užduoti, kaip antai:

KAS ATSTITKDAVO PRIREIKUS PRIPILTI KRAUJO, KOL DAR NEBUVO IŠRASTAS KRAUJO PERPYLIMAS?

Priklausydavo nuo to, pas kokį gydytoją patekdavai, bet būdavo paskiriama gerti šlapimą arba alų ar net šuns kraują. Nenorėčiau sugadinti netikėtumo, bet nėra vienas iš šių gydymo būdų neveikė per daug gerai...

KAS YRA DIDŽIOJI SMARVĖ?

Ne, tai nėra, pasak istorikų, tavo miegamasis prisivalgius keptų pupelių ir žiedinių kopūstų troškinio. Tai laikas, kai Temzės upėje buvo tiek kakalų, kad visas Londonas smirdėjo kaip arklio užpakalis, o dėl bakterijų sirgo tūkstančiai žmonių.

→ Gerai, kad tarp jų nebuvo tavęs, nes būtum suimtas, kad kasdien kėsiniesi ką nors nužudyti. Prunela

Supažindinsiu su tokiais genijais kaip Lui Pasteras, kuris išrado makaronus. Ne, palauk, ne taip. Jis išsiaiškino, kad infekcijas sukelia bakterijos. Iki tol žmonės manė, kad infekcijas sukelia blogas kvapas! Jis netgi sugalvojo, kaip išnaikinti bakterijas maiste, kad žmonės nemirtų prisigėrę užteršto pieno.

Šimtų šimtus metų moterys negalėjo būti gydytojos ir mokslininkės – siaubingas pavyzdys reiškinių, vadinamo seksizmu, tai yra skirtingo požiūrio į vyrus ir moteris. Moterys padėjo milijonams žmonių dirbdamos pribuvėjomis ir gyduolėmis, bet joms niekada nebuvo

atsilyginta ir netgi dar blogiau – jos buvo baudžiamos už tai! Taip, žinau... Sutiksime vieną kitą puikią moterį, kurios atmetė visą tą kvailą seksizmą ir pakeitė pasaulį, kaip nuostabi Marija Kiuri. Ji yra pirmoji moteris, gavusi Nobelio premiją (aukščiausią mokslo apdovanojimą), o vėliau pirmas žmogus, du kartus apdovanotas Nobelio premija (sakyčiau, gana godu). Ir kartu gana teisinga – jos atradimai iki šiol kiekvieną minutę gelbsti žmonių, sergančių onkologinėmis ligomis, gyvybes.

Tačiau ne visi yra genijai. Pavyzdžiui, mano tėtis, kuris kartą sugadino kompiuterį plaudamas klaviatūrą muiluotu vandeniu. Nukeliavę į praeitį, sužinosime, kodėl senovės egiptiečiai laikė smegenis nieko vertu kamšalu, kurį galima suversti į šiukšliadėžę, kodėl mokytojai versdavo vaikus rūkyti cigaretes, kirpėjai kapojo savo klientams kojas, o beždaliai gaudavo pinigų. (Deja, seniai taip nebėra, labai gaila.)

→ Dabar aišku, iš ko tu gavai savo smegenis. Pranelau

STULBINANTI MEDICINA

Dar ne per daug šlykštu? Ką gi, o ką pasakysi apie chirurgus, kurie nesiplaudavo rankų ir manė, kad kuo daugiau apsitaško krauju, žarnyno turiniu ir smegenimis, tuo geriau? Arba tuos, kurie manė, kad per operaciją pacientai turi būti budrūs ir rėkti, kitaip operacija nepavyks. Nesijaudink, niekas iš jų šiais laikais jau nebedirba. Na, tikiuosi, kad ne...

Taigi jei pasiruošęs, užsispausk nosį (tada labai smirdėjo), apsiauk guminius (teks paklampoti po kakalus), nusiplauk rankas (jie tikrai to nedarė) ir keliaujame į tuos laikus, kai viskas prasidėjo. Ne, ne dinozaurai – dinozaurai neturėjo gydytojų. Gal todėl jie ir išnyko...

Gydytojas ir laiko mašina – kodėl anksčiau niekas apie tai nepagalvojo?! Pirmyn!

Skyrius apie tai, kaip

AKTARAI

GREŽIA

KAUKOLES,

Ū

NEGYVĖLIUS

KRATO ELEKTROS SROVE,

arba SMEGENYS

STULBINANTI MEDICINA

ŠVELNIAI TARIANT, TAVO SMEGENYS tikrai, tikrai, tikrai, tikrai, tikrai svarbios. Tai ypač išmanus, aukštųjų technologijų centras, atsakingas už viską, ką darai. Pavyzdžiui, kai valgai, tai smegenys liepia dantims kramtyti, liežuviui vartyti maistą, o stemplei... aam... stemplinti? (Stemplė, *bj*, yra vamzdelis. (O *bj* reiškia „beje“, *bj*.) Reikia pabėgti nuo tigro? Ką gi, smegenys įsakys kojoms šuoliuoti, rankoms – mostaguoti, burnai – rėkti, o užpakalui – persti. (Ar tik aš ne perdžiu išsigandęs?)

